

**NACIONALINĖS MOKSLO PROGRAMOS „MODERNYBĖ LIETUVOJE“ PROJEKTO
TAISYMŲ PO EKSPERTŲ PASTABŲ (LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS 2016-04-28 RAŠTAS NR. SR-1841) LYGINAMOJI PATIKSLINIMO PAŽYMA**

Nr.	Ekspertų pastabos	2016-03-02 pateikto NMP projekto tekstas	2016-05-02 pataisytas NMP projekto tekstas	Paaiškinimas
1.	<p>I skyriaus 5 skirsnyje išdėstyti siekiai keisti ir perorientuoti Lietuvos visuomenę vis dar yra perdėti ir nerealūs. Jei šios mokslo programos rezultatai padės ugdyti Lietuvos visuomenės savivoką ir kritišką savirefleksiją, jos svarbumas jau bus pakankamai įrodytas. Norint to pasiekti, programoje reikėtų atskleisti pagrindinius modernybės elementus, tradicinį lietuvišką tapatumą ir šių dviejų lemiamų veiksnių sąsajas.</p>	<p>5. Modernios Lietuvos ir Lietuvoje vykstančių modernizacijos procesų tyrimai sudarytų prielaidas pagrįsti tvarios valstybės ir visuomenės raidos sampratą, kuri būtų paremta darnaus praeities ir naujovių sambūvio principais, formuoti nuoseklesnę Lietuvos kultūros, mokslo ir švietimo politiką, transformuoti tradicinio agrarinio ir modernaus urbanistinio mentaliteto konfliktą. Tai sustiprintų motyvaciją išlaikyti ir plėtoti lietuvišką (kalbinį ir kultūrinį) tapatumą globalioje informacinėje visuomenėje, kaip Lietuvos savastį išlaikyti tautinį, kultūrinį ir kalbinį visuomenės pliuralizmą.</p>	<p>5. Modernios Lietuvos ir Lietuvoje vykstančių modernizacijos procesų tyrimai sudarytų prielaidas pagrįsti tvarios valstybės ir visuomenės raidos sampratą, kuri būtų paremta darnaus praeities ir naujovių sambūvio principais. formuoti nuoseklesnę Lietuvos kultūros, mokslo ir švietimo politiką, transformuoti tradicinio agrarinio ir modernaus urbanistinio mentaliteto konfliktą. Tai sustiprintų motyvaciją išlaikyti ir plėtoti lietuvišką (kalbinį ir kultūrinį) tapatumą globalioje informacinėje visuomenėje, kaip Lietuvos savastį išlaikyti tautinį, kultūrinį ir kalbinį visuomenės pliuralizmą.</p>	<p>5 skirsnyje išbraukti programos siekiai, kuriuos ekspertai laiko nerealiais.</p> <p>Programos projekte pagrindiniai modernybės „elementai“, pavadinti aspektais, yra atskleisti 9.1 skirsnyje. Tradicinis lietuviškas tapatumas išsamiai tyrinėtas vykdant NMP „Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas“ (2010–2014), todėl šios programos projekte atskiri tapatumo tyrimai specialiai neakcentuoti. Jie 22.3 skirsnyje:</p> <p>tirti visuomenės organizavimosi būdus ir formas Lietuvoje ir diasporoje; tirti politinės ir pilietinės kultūros formavimosi bruožus; pilietinės visuomenės ir politinės valdžios tarpusavio santykius; tirti nacionalinės idėjos, modernių tautų ir</p>

				<p>tautinės tapatybės formavimąsi ir raidą Lietuvoje, etninius procesus ir tarpetninius santykius; nagrinėti modernios valstybės formavimosi sąlygas, modernybės politinių idėjų ir ideologijų radimąsi ir raišką; valstybės institucijų formavimąsi ir raidą; moderniosios demokratijos formas; tirti sovietinio totalitarizmo bruožus ir pasipriešinimo jam būdus.</p>
2.	<p>Siekiant didesnio programos rišlumo, III skyriuje reikėtų dar aiškiau išdėstyti mokslinių tyrimų trūkumus, išvardytus paskutinėje II skyriaus dalyje. Taip būtų iš tikrųjų pagrįsti programos tikslai didinti šių disciplinų mokslo kokybę.</p>	<p>20.1. atlikti fundamentinius modernybės sampratų, modernybės, modernėjimo ir modernizacijos reiškinių ir procesų Lietuvoje tyrimus taikant teorines, lyginamąsias bei tarpdisciplinines priemones ir inovatyvius metodus; kompleksiskai tirti kultūros modernėjimo veiksnius ir procesus, modernios kultūros pavidalus, modernaus žmogaus formavimąsi, jo kultūrinę ir meninę raišką.</p>	<p>20.1. atlikti fundamentinius modernybės sampratų, modernybės, modernėjimo ir modernizacijos reiškinių ir procesų Lietuvoje tyrimus, atsižvelgiant į „daugeriopų modernybių“ aibę; šiuose tyrimuose taikyti teorines, lyginamąsias bei tarpdisciplinines priemones ir inovatyvius metodus; kompleksiskai tirti kultūros modernėjimo veiksnius ir procesus, modernios kultūros pavidalus, modernaus žmogaus formavimąsi, jo kultūrinę ir meninę raišką.</p>	<p>Kadangi mokslinių tyrimų trūkumai yra atskleisti II skyriuje, o III skyriuje formuluojami programos tikslai ir uždaviniai, tai III skyriuje ryšys su II skyriaus 18.5 skirsnyje atskleistais trūkumais parodomas pataisius III skyriaus 20.1 punkto formuluotę.</p>